

«Πνευματικότητα και σεξουαλικότητα»: Συζήτηση με τον π. Νικόλαο Λουδοβίκο στα «Ευαγγελίστρια 2026»

/ [Ενορίες](#)

Ο άνθρωπος είναι ενότητα σώματος και ψυχής και η σεξουαλικότητα αποτελεί μέρος της προσωπικής κλήσης προς την αγάπη και την κοινωνία. Ο αυθεντικός έρωτας δεν είναι απλώς βιολογική λειτουργία ούτε φαντασιακή απόλαυση. Είναι σχέση προσώπων, δημιουργικότητα και ελευθερία που οδηγεί στην αληθινή κοινωνία με τον άλλον.

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Ευαγγελίστρια 2026», την Δευτέρα 9 Μαρτίου ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Τσιμούρης, Θεολόγος, Εκπαιδευτικός, φιλοξένησε τον Πρωτοπρεσβύτερο π. Νικόλαο Λουδοβίκο, Συγγραφέα, Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, σε μια συζήτηση με θέμα «Πνευματικότητα και σεξουαλικότητα».

Η συζήτηση αφορούσε δύο έννοιες που στη σύγχρονη εποχή συχνά θεωρούνται είτε αντιφατικές είτε πλήρως αποσυνδεδεμένες. Ο βασικός άξονας της συζήτησης είναι ότι τόσο η σεξουαλικότητα όσο και η πνευματικότητα έχουν παρερμηνευθεί ιστορικά, γεγονός που οδηγεί σε σύγχυση γύρω από το ανθρώπινο πρόσωπο και τη βαθύτερη φύση του ανθρώπου.

Η συζήτηση ξεκίνησε με την παρατήρηση ότι η σύγχρονη κοινωνία εμφανίζεται εξωτερικά ως ηδονιστική και σεξουαλικά απελευθερωμένη, ενώ στην πραγματικότητα είναι βαθιά ασεξουαλική και αποξενωμένη. Παρά την υπερβολική παρουσία του σεξ στη δημόσια σφαίρα, οι άνθρωποι βιώνουν όλο και λιγότερο τον πραγματικό έρωτα και την αυθεντική σχέση με τον άλλο. Παράλληλα, η πνευματικότητα συχνά απορρίπτεται ως κάτι ξεπερασμένο ή αφηρημένο. Ωστόσο, σύμφωνα με τον π. Νικόλαο, και οι δύο αυτές πραγματικότητες έχουν αποτύχει να εκφράσουν την πληρότητα του ανθρώπινου εαυτού.

Σημαντικό σημείο της ανάλυσης αποτελεί η επίδραση τριών μεγάλων μορφών της νεότερης σκέψης: του Φρόιντ, του Μαρξ και του Δαρβίνου. Οι στοχαστές αυτοί, προσγείωσαν τον άνθρωπο στην υλική και φυσική πραγματικότητα. Ο Φρόιντ έδειξε ότι η σεξουαλικότητα είναι βασικό στοιχείο της ανθρώπινης ψυχής, ο Μαρξ τόνισε τη σημασία της κοινωνικής πραγματικότητας και ο Δαρβίνος ενέταξε τον άνθρωπο στη φυσική εξέλιξη της ζωής.

Αυτές οι θεωρίες είχαν θετικό ρόλο, επειδή αποκάλυψαν πλευρές της ανθρώπινης ύπαρξης που είχαν καταπιεστεί. Όμως, κατά τον π. Νικόλαο, υπήρξε και ένα σημαντικό πρόβλημα: αφού ανέδειξαν την υλική διάσταση του ανθρώπου, τελικά τον περιόρισαν μέσα σε αυτήν, αγνοώντας την προοπτική μεταμόρφωσης και πνευματικής ολοκλήρωσης.

Η λεγόμενη «σεξουαλική επανάσταση» του 20ού αιώνα παρουσιάζεται ως ένα ιστορικό φαινόμενο που αρχικά υποσχόταν απελευθέρωση, αλλά τελικά οδήγησε σε μια νέα μορφή αποξένωσης. Όπως επισημάνθηκε, η υπερβολική έμφαση στη σεξουαλικότητα οδήγησε στην εμπορευματοποίηση του σώματος και του έρωτα, με αποκορύφωμα την εξάπλωση της πορνογραφίας. Η πορνογραφία, όπως τόνισε ο π. Νικόλαος, δεν εκφράζει τη σεξουαλικότητα αλλά την καταστρέφει, διότι μετατρέπει το ανθρώπινο πρόσωπο σε αντικείμενο. Τα πρόσωπα σε τέτοιες εικόνες είναι αντικαταστάσιμα, χωρίς ταυτότητα ή προσωπική ιστορία.

Έτσι, αντί να ενισχύεται η σχέση με τον άλλον, δημιουργείται βαθύτερη απομόνωση. Ο άνθρωπος απομακρύνεται από την πραγματική συνάντηση και καταφεύγει σε φαντασιακές εμπειρίες, οι οποίες τελικά οδηγούν σε ψυχολογική εξάρτηση και ανικανότητα δημιουργίας αυθεντικών σχέσεων.

Ένα μεγάλο μέρος της συζήτησης αφορούσε τη στάση της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας απέναντι στη σεξουαλικότητα. Αν και συχνά θεωρείται ότι οι αρχαίοι Έλληνες είχαν πιο ελεύθερη αντίληψη για το σώμα, ο π. Νικόλαος σημείωσε ότι η κλασική φιλοσοφική παράδοση ήταν βαθιά επιφυλακτική απέναντι στη σεξουαλική επιθυμία.

Στην πλατωνική σκέψη, η ανθρώπινη ψυχή παρουσιάζεται ως ανώτερη από το σώμα. Το σώμα θεωρείται πηγή παθών και επιθυμιών που εμποδίζουν την καθαρή γνώση. Η αληθινή φιλοσοφική ζωή προϋποθέτει την κυριαρχία του νου πάνω στις επιθυμίες.

Παρόμοια στάση εμφανίζεται και σε άλλες φιλοσοφικές σχολές. Πολλοί φιλόσοφοι προέτρεπαν σε εγκράτεια ή ακόμη και σε πλήρη αποφυγή της σεξουαλικής δραστηριότητας. Ο σκοπός ήταν η διατήρηση της κυριαρχίας του νου και η αποφυγή της υποδούλωσης στα πάθη. Έτσι, η αρχαία φιλοσοφία συχνά αντιμετώπιζε τη σεξουαλικότητα ως απειλή για την πνευματική ζωή, γεγονός που

οδήγησε σε έντονη καταπίεση του σώματος.

Η συζήτηση προχώρησε εξετάζοντας πώς αυτές οι φιλοσοφικές αντιλήψεις επηρέασαν τη χριστιανική σκέψη. Σύμφωνα με το κείμενο, σε μεγάλο βαθμό ο χριστιανισμός, ιδιαίτερα στη δυτική του μορφή, επηρεάστηκε από τον νεοπλατωνισμό, ιδιαίτερα μέσω του Αυγουστίνου. Αυτή η επιρροή οδήγησε σε μια θεολογία που συχνά έδινε υπερβολική έμφαση στην ψυχή εις βάρος του σώματος. Το σώμα αντιμετωπιζόταν ως κατώτερο στοιχείο, ενώ η αληθινή πνευματική ζωή θεωρούνταν απομάκρυνση από τις σωματικές επιθυμίες.

Ωστόσο, τοίστηκε ότι αυτή η αντίληψη δεν εκφράζει την αυθεντική χριστιανική παράδοση. Αντίθετα, πρόκειται για αποτέλεσμα φιλοσοφικών επιρροών που αλλοίωσαν την αρχική βιβλική κατανόηση του ανθρώπου.

Στη συνέχεια παρουσιάστηκε η ορθόδοξη θεολογική προσέγγιση, ιδιαίτερα μέσα από τη διδασκαλία του Μαξίμου του Ομολογητή και του Γρηγορίου Παλαμά. Σύμφωνα με αυτή την προοπτική, ο άνθρωπος δεν είναι ψυχή που κατοικεί σε σώμα, αλλά ενότητα σώματος και ψυχής.

Το σώμα δεν είναι εμπόδιο για τη σωτηρία αλλά μέρος της θείας δημιουργίας. Ο άνθρωπος είναι εικόνα του Θεού όχι μόνο ως ψυχή αλλά και ως σώμα. Αυτό σημαίνει ότι και οι σωματικές πράξεις έχουν πνευματική σημασία. Η επιθυμία δεν θεωρείται κάτι κακό από τη φύση της. Αντίθετα, είναι φυσική δύναμη που εκφράζει τη βαθύτερη τάση του ανθρώπου προς την κοινωνία και την αγάπη. Όταν όμως αποσπάται από τη σχέση με τον άλλο άνθρωπο, μπορεί να μετατραπεί σε εγωκεντρική επιθυμία.

Στο πλαίσιο αυτό, ο γάμος αποτελεί μυστήριο της Εκκλησίας που αποκαλύπτει τη θετική διάσταση της σεξουαλικότητας. Η σεξουαλική ένωση δεν έχει μόνο σκοπό την τεκνοποίηση αλλά και τη βαθύτερη κοινωνία των προσώπων. Η σεξουαλική σχέση μέσα στον γάμο συμβάλλει στη δημιουργία μιας ιδιαίτερης μορφής ενότητας ανάμεσα στους συζύγους. Μέσα από αυτήν εκφράζεται η προσωπική σχέση και η αμοιβαία δωρεά του εαυτού. Η σεξουαλικότητα δεν είναι απλώς βιολογική λειτουργία αλλά μέρος της προσωπικής σχέσης και της αγάπης.

Ένα κεντρικό θέμα της συζήτησης ήταν η έννοια του προσώπου. Η σεξουαλική σχέση δεν είναι απλή ικανοποίηση επιθυμιών αλλά σχέση ανάμεσα σε πρόσωπα. Το πρόσωπο χαρακτηρίζεται από μοναδικότητα και ελευθερία. Όταν δύο άνθρωποι συναντώνται ερωτικά, δεν ανταλλάσσουν απλώς σωματικές εμπειρίες αλλά προσφέρουν ολόκληρη την ύπαρξή τους.

Για αυτόν τον λόγο, η αυθεντική σεξουαλική σχέση προϋποθέτει αποκλειστικότητα και πιστότητα. Η πολλαπλότητα σχέσεων οδηγεί στην απώλεια της προσωπικής διάστασης της σχέσης.

Η πορνογραφία είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα απώλειας της προσωπικής διάστασης. Σε αυτήν, τα πρόσωπα δεν έχουν ιστορία, ταυτότητα ή σχέση. Η σεξουαλικότητα μετατρέπεται σε απλή κατανάλωση εικόνων και ερεθισμάτων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση της πραγματικής επιθυμίας για σχέση και την ενίσχυση της μοναξιάς. Ο άνθρωπος καταλήγει να αναζητά όλο και ισχυρότερα ερεθίσματα, χωρίς όμως να βρίσκει πραγματική ικανοποίηση.

Ο έρωτας, είναι έκφραση της ανθρώπινης ελευθερίας. Δεν είναι απλώς φυσική ανάγκη αλλά δημιουργική δύναμη που επιτρέπει στον άνθρωπο να αναγνωρίσει την μοναδικότητα του άλλου. Όταν κάποιος ερωτεύεται, βλέπει ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ως μοναδικό μέσα σε δισεκατομμύρια ανθρώπους. Αυτή η εμπειρία δεν

εξηγείται απλώς βιολογικά αλλά αποκαλύπτει τη βαθύτερη διάσταση της ανθρώπινης ύπαρξης. Ο έρωτας, επομένως, αποτελεί υπέρβαση της απλής φυσικής λειτουργίας και φανερώνει την προσωπική κλήση του ανθρώπου προς την αγάπη.

Η συζήτηση με τον π. Νικόλαο ολοκληρώθηκε με αναφορά στην έννοια της εγκράτειας. Η εγκράτεια δεν σημαίνει απόρριψη του έρωτα ή της σεξουαλικότητας. Αντίθετα, σημαίνει την ένταξή τους σε μια βαθύτερη πνευματική προοπτική. Η ασκητικότητα δεν αποσκοπεί στην καταπίεση του σώματος αλλά στη σωστή χρήση των επιθυμιών. Στόχος είναι η ελευθερία του ανθρώπου από την υποδούλωση στα πάθη και η δυνατότητα αυθεντικής αγάπης. Έτσι, η πνευματική ζωή δεν είναι αντίθετη με τη σωματικότητα αλλά επιδιώκει τη μεταμόρφωσή της.

Το βασικό συμπέρασμα της συζήτησης ήταν ότι τόσο η πνευματικότητα όσο και η σεξουαλικότητα έχουν παρερμηνευθεί στην ιστορία. Από τη μία πλευρά, η φιλοσοφική και θρησκευτική παράδοση συχνά καταπίεσε το σώμα. Από την άλλη, η σύγχρονη κοινωνία συχνά απολυτοποιεί τη σεξουαλικότητα χωρίς να κατανοεί την προσωπική της διάσταση.

Η ορθόδοξη θεολογική προοπτική προτείνει μια διαφορετική κατανόηση: ο άνθρωπος είναι ενότητα σώματος και ψυχής και η σεξουαλικότητα αποτελεί μέρος της προσωπικής κλήσης προς την αγάπη και την κοινωνία.

Ο αυθεντικός έρωτας δεν είναι απλώς βιολογική λειτουργία ούτε φαντασιακή απόλαυση. Είναι σχέση προσώπων, δημιουργικότητα και ελευθερία που οδηγεί στην αληθινή κοινωνία με τον άλλον.